

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 3 frt. 50 kr., egy hóra 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos,
Kutas Imre.
Szerkesztő:
Katona Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564. sz. Dr. Dunsóczy ház
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 818. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmérésre alkalmasabb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A király szava

Debreczen, okt. 18.

A kormány, hódolva ama szabadelvű áramlatnak, mely az ország fölött el-suhant és szalmaláng-lelkességgel egy-egy liberálisabb dolog iránt rajongó hazánkfiai lelkületét jellemző gyorsasággal el is hagyott bennünket, — végét akarta szakítani annak az áldatlan harcznak, melyet két keresztény felekezet ádáz düh-vel, elkeseredett támadásokkal vivott egy-mással.

Apró foltozgatásokkal, elvi kijelentésekkel, rendeletekkel akarta a kormány előbb megszüntetni a harcot és még éle-sebbé csiszolta azt a már különben is éles ellentétet, mely a felekezetek között fennállott; a harc folyt tovább és a fe-lekezetek a magyar politikát belevitték abba a posványba, melyből csak a magyar koronás királynak erélyes beavatkozása húzta ki egyelőre.

A magyarnak sajtósága jellemvo-nása, mely szerint megvédelmezi ereje tel-jességével országa érdekeit kifelé, de itt-hon, hazafitársai között elveti a szétvonás magvát, — még magában a kormány ke-belében is mutatkozott akkor, midőn egy része a kormánynak a kulturharczchá fejlődött felekezeti surlódásokat erélyes fegy-verekkel: a liberalizmus éles fegyvereivel szándékozott előlni.

A vallásügyi miniszter ragaszkodott az elkeresztelési rendelet épségben tartá-

sához és igyekezett miniszterársait meg-győzni a felől, hogy a papsággal szem-ben követett magatartásával lesz képes megigáznai azokat a turbulens elemeket, melyek a különböző felekezetek papjai kö-zött, gyakran képzelt igazaik megvé-dése közben, mutatkoztak.

A kormány többi tagjai — azok előtt, kik bizalmas beavatottjai a minisztertanácsokban lefolyt tárgyalásoknak, — isme-retes, hogy élükön az igazságügyminisz-terrel, nagyon merev álláspontot foglaltak el a vallásügyi miniszterrel szemben, ki mellett a kormányelnök kardoskodott. Már-már a neuralgia volt a tanácskozások hangjának ura; félő volt, hogy hazánk belbékéjének megvédelmezésére kormá-nyunk gyöngének bizonyul; várni lehetett még azt is, hogy az a csekélyke előre való haladás is, melyet a kormányelnök és fegyveres-társa: a vallás- és közokta-tásügyi miniszter engedtek az összkormánynak azzal, hogy különösen Szilágyi Dezsőnek kategorikus kijelentéseit a pol-gári házasság ügyében, némileg respek-tálni látszottak, — várni lehetett, hogy a szabadelvűség diadalkapuja felé tett hala-dás is egyszerre csak visszafelődik és ha netrograd irányban nem megy is vissza-felé a magyar szabadelvű politika, alapos oka volt a nemzetnek attól tartani, hogy beáll a dermedt stagnáció a politikában és ez mind víz lesz azoknak a malmára, a kik palástban és reverendákban, tonzu-rás fejjel, vagy magyar csizmákban, dog-

matikus jogaiknak néhol a czélon túllövő buzgalommal igyekeztek érvényt szerezni.

Segélyére sietett a szétvonó kormány-nak az ultramontán kamarilla; ha nem szította is látszólag paszsziv magatartásá-val az egyenetlenség tüzeit, de nem tett egy lépést sem, hogy azt eloltsa. Zichy Nándor és követői a szemléző kényelmes pozícióját foglalták el és engedték, hogy nemcsak a katolikusok, hanem a protes-tánsok is, áldatlan kulturharczra fenjék élesre a fegyvert és a felekezeti háboru-val belevigyék a megoldásra várt kényes kérdéseket a vallási türelmetlenség fer-tőjébe.

A szabad szellemű kontineus népei-nek figyelő tekintete Magyarországra volt irányítva; éreznünk kellett arcunkon a szegény élénk pirját, midőn éreznünk kellett egész Európa gúnymosolyát, hogy nem vagyunk képesek levetkőzni magunkról az elfogultság kényelmetlen köpenyét.

Ekkor avatkozott bele a béke földi apostola, Magyarország hercegprimása, a vallási kérdésekbe és éppen ő adta a kor-mány kezébe a kétségbeesés labirintusából kivezető Ariadne-fonalat; éppen ő volt az, ki papságának kezeit megkötötte azzal, hogy türelmet parancsolt rájuk.

Nagyban hozzájárult a békeszerető főpap magatartásának ilyen módon való kifejlődéséhez az a hosszas tanácskozás, melyet külön kihallgatáson folytatott ő felségével, a királylyal. Nem késett nyilvánossá tenni a felvilágosodott főpap a ki-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Az első zivatar.

A téli hold sárga fényével aranyozta be a mezőt s a nagy vizárok partjait szegélyező ná-dasban az éji madarak doromboltak.

Ekkor halk zöreje hallatszott az öreg nyárfa sötét árnyékában, mely mintegy őrt állott a park bejáratánál.

Világos női ruha lett látható s csakhamar a galyak mögül egy férfi test kuszott alá.

— Katicza! Itt vagyok!

— Oh kedves Bandim! Sokáig megvárátalak, de el sem képzeled, mily bajos volt! ma észrevétlenül elszökni.

— Csakhogy itt vagy, majd feladtam már reményemet.

— En is. Papa ma le sem akart feküdni, tükön ültem. Ismét rossz kedvű volt s a legki-sebb dolog fölött folytonosan czivakodott édes-anyámmal. Mikor azután anyám, ki tudod, hogy szövetséges társunk, aludni küldte, éppenséggel nem ment.

— Csak közelébe férnék egyszer annak a vén zsarnoknak!

— Kedves Brankó, ne beszélj róla így. — Édes apám.

— Eppen azért. Mért keseríti el hiába éle-teteket. Mondj valami alapos okot, hogy miért nem akar vejevé fogadni. Nem örülne-e min-den apa, ha leányát a helység jómódu tanítója elvonná? Nem egyeznek-e meg korunk, viszo-

nyaink és sziveink érzelmei? Pusztán csak azért vonakodik beleegyezését adni, mert gyönyört okoz neki másokat kizárni, mert csak nem akarja kis czivódásunkat a legelőrt élethossziglani ca-sus belli-vé csinálni.

— Ah, igen, azt nem tudja megbocsátani neked, hogy ellenében a község pártját fogtad.

— Kedves gyermekem, a községnek volt igaza. Most tanácsolj, mit tegyek? Ezt a bujóc-skát, ezeket a titkos összejeveleteket, melyekre egyedül csak anyád beleegyezése jogosít, — nem folytathatjuk tovább. Kiséreljem meg holnap újra őt kibékíteni?

— Félek, hogy rosszul sül el, mert te na-gyon is nyiltan beszélsz apámmal. Csakis diplo-matikai kerülő utakon lehet megnyerni.

— Ez mindenestre inkább az asszonyok dolga.

— Mamának van már terve. Tudod, min-den zsarnoknak meg van az Achilles-sarka. Pa-pának is vannak gyöngé percei. A mily kérlel-hetetlen rendesen, hogy valamennyirn remegünk, épp oly engedékeny, ha vihar van kilátásban. Oly ideges lesz akkor, mint a félénk gyermek. A vi-har anyám legjobb szövetségese, ha el akar érni valamit nála s ma is azt izeni neked, hogy a legközelebbi vihar alkalmával menekülj házukba, mintha véletlenül sétaközben lepett volna meg.

— Feltéve, hogy a vihar nappal van.

— Természetesen. Nem gondolod, hogy nemsokára meglesz az első vihar? Az idén még nem volt egy sem.

— Hiszem; már a levegőben fekszik és az utóbbi napokban elég meleg is volt. Megváltozik az idő, nem hallod-e a rigót a parlagon?

— Hála az égnek! Ez jó előjel. Mindent a vihartól remélek.

— No, kíváncsi vagyok a komédiára!

A szerelmesek beszéde suttogásba ment át. S minthogy messze távolban a czirpegő tücskö-kön kívül semmi élő lény sem mutatkozott, ki-merészkedtek a nyárfa árnyából s lassu léptek-kel fel és alá sétáltak azon a keskeny uton, mely a legelő s buzaöld között vezetett.

Ugyanez órában heves jelenet játszódott le Katicza szülei között.

Az anya még egyszer nyílt támadást inté-zett az öreg szívére.

— De férjcském, hisz magad mondod, hogy Katicza számára nehezen találkozik egy al-kalmas parthie!

— Mit? Parthie! Inkább zárdába adom, sem mint oly férfiú felesége legyen, kit szívből utálok.

— De miért, kedves férjem!

— Miért! miért! ezt csak asszony kérdez-heti. Mert minden tanító csaló, ez már mester-ségükkel jár.

— Ugy gondolom, férjem állításod mégis kissé merész. Bizonyára nem mindegyikük kép-mutató — s Küllei tanító maga a becsületesség.

— Bizonyítsd ezt be, — ordította a férfi felingerülve felesége ellenmondásaitól. — Miké-pen bizonyítod be, hogy Küllei kivételt képez? Nem okozott-e már elég bosszúságot? Nem zu-dította-e alattomos módon a nyakamba az egész községet a legelő miatt?

Az anya még szerényebben és alázatosab-ban szólott:

— Kedves férjem, ha Katiczát elveszi, nem

hallgatáson mondott nagyjelentőségű szavait és a következmények megmutatták, hogy Ő felségének tapintatos beavatkozása ebbe a tulságig vitt hajzába nemcsak időszzerű, de már nagyon szükséges is volt.

A tegnap délután tartott minisztertanácsban a király mondta ki vétőjét a valláspolitikai kérdésekben és a mit, a kormány tagjainak szétvonó politikája nyomán a nemzet várt, a döntő események: kormányválság elmaradt és Magyarország teljes reménnyel várhatja immár, hogy a kormány egyértelműen, egyetértésben fogja kiemelni a homályból a megoldást. És ismét meggyőződünk arról, hogy a mi királyunk szabadelvű ember, kinek szavai csakugyan királyi szavak.

K. I.

— **A közigazgatási reform.** A ház közigazgatási bizottsági ülésén kérdést intéztek Szapáry gr. miniszterelnökhöz az iránt, mikor szándékozik a közigazgatási javaslatokat benyújtani. A miniszterelnök, mint értesülünk, teljes határozottsággal kijelentette, hogy a reformjavaslatokat még az ősszel le fogja tenni a ház asztalára, — ha ugyan addig meg nem bukik, a mi nagyon valószínű.

— **A katonai beszállások költségeinek** folytonos tetemes emelkedése foglalkoztatja egy a közös, mint az osztrák és magyar kormányt, az emelkedés az ideai költségeljárásból is kitűnik. A delegációk üléseinek befejezése után azonnal összeül a beszállásokról törvény revíziójára kiküldött bizottság, a mely a törvénynek megváltoztatásáról tanácskozik oly értelemben, hogy jövőre a kvártélypénzek és a városok osztályozásának meghatározása ne többet öt évenként, hanem tizenöt évenként történjen.

— **A német császár Magyarországon.** Vilmos német császár — úgy látszik — engedni fog a több oldalról kifejezett óhajtnak s eljő Magyarországra is legközelebb. Legalább egy berlini lap szerint, bécsi tartózkodása alkalmával megígérte gr. Szapáry Gyula miniszterelnöknek, hogy legközelebb, habár csak rövid időre, ellátogat Budapestre. — Az udvari körökhöz közel álló tiszték meg beszéltek, hogy a német császár

kell nagy hozományt adnod, a leány meglegszik beleegyezéssel is.

— Ezer ördög! Veletek asszonyokkal nem lehet boldogulni. Epp most fejtegetem, hogy lehet alapos oknál fogva a dologból nem lehet semmi s te ismét előlről kezd. De ilyen vagy mindig. Mindig ellenem, mindig mások pártját fogod!

Minthogy az asszonynak nem volt kedve civakodni, valami okot keresett, hogy a szobából kikerüljön.

— Jézusom! Elfelejtettem megmondani a szakácsnőnek, hogy holnapra egy birkát öljön le. Hozza sietek, mielőtt még az ágyba bujlik.

S e hazugság segítségével megmenekült egy hosszú predikációtól.

Két nap mulva beállott a megjósolt időváltás, melyet csalhatatlan jelek előztek meg. Minden kutya szenvedélylyel füvet zabált, mintha született vegeterianusok volnának, a barometer higánya alázuhant s Mari, a buta szolgáló nevetett és dalolt. S ezt mindig csak akkor tette, mikor esett, máskülönben, napos időben, komor és szomorú volt.

Délebed idején az anya ártatlanul megjegyezte:

— Gyermeked, ma zivatarunk lesz.

— Miből következteted ezt oly biztonsággal — kérdezte a háziur ingerülten.

— Szagatásom van a balkaromban s nézd, mily alant röpülnek a fecskék, majd a földet surrolják.

— Eső lesz, de nem zivatar, — válaszolt a férj, miközben idegesen pillantgatott a borus égre.

Schönbrunnból üdvözlő levelet intézett Magyarorszában fekvő huszárezrede ezredeséhez gr. Stahremberg győzelme alkalmából. A levélben a császár szintén annak a reményének adott kifejezést, hogy ezredét nem sokára látni fogja.

— **A képviselőház** rendes tanácskozásait, mint azt a szabadelvű párt tegnapi értekezletén elhatározta, tekintettel a delegációk ülésezésére, e hó 22-ig nem kezdi meg, az elnök megbízatván e hó 22-24 közt az első érdemleges ülés napjának kitűzésével, a mely ülésen az 1868. 21. tcz. némely intézkedéseinek módosítására, a fogház- és elzárás-büntetések végrehajtására s a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésére vonatkozó törvényjavaslatok vétessenek tárgyalás alá.

Uj mezőgazdasági intézmények.

Ez időn is a földmívelésügyi tárca az, melynek költségvetése összeállításánál talán legerősebben érvényesült a takarékoság elve.

Azt azonban konstatáljuk, hogy habár a jövő évi költségadomány nem is felel meg azon kívánalmaknak, melyek a múlt év folyamán a gazdaközönség részéről nyilvánultak, mégis tekintettel van mezőgazdasági intézményeink fejlődésének kívánalmaira s a mezőgazdasági élet legelőkelőbb nyilvánuló szükségére.

E szerint legújabb kormányzati águnk fejlődése a jövő évben halad és új erővel lép a magyar gazdaközönség szolgálatába.

A meglevő intézmények fejlesztése szempontjából első helyen kell említenünk a mezőgazdasági szakoktatási szervezet növelését és belterjesebbé tételét.

A szervezet növekedése három új földmives iskola létesítésében nyilvánult.

Mezőgazdasági életünk leggyengébb oldala föltétlenül kisgazdáink hiányos gazdasági rendszere és szakértelme. Ha tekintetbe vesszük, a mi eddig történt a mezőgazdasági kormányzat terén, az első sorban és főleg nagy és közép-birtokosaink érdekeit szolgálta, a gazdasági szakoktatás oly irányu fejlesztését, hogy abból a kisgazdák okuljanak, s általa a parasztgazdasági üzem javuljon, tényleg igen szükségesnek és fontosnak kell tartanunk.

Hogy a kis gazda fiát elvonja egy pár évre a saját gazdaságából, nem elég, hogy a tanítás olcsó, jóformán semmibe kerülő s oly formán beosztott legyen, hogy a tanulók a

— Már menydörgött, papa, s a park felől sűrű fekete felhők tornyosulnak: nagy zivatarunk lesz, a kocsi mondta! Örvendezett nagy buzgósággal a kis Vladkó.

— Mindig ellent kell mondanotok? mindent jobban tudnotok? Hogyne, anyátok valamit fecseg s ti utánna gagyogjátok! Hermina! hol a fekete kenyér? Nem mondtam szászor, hogy nem eszem ebédre fehér kenyeret! Az ördögbe! hol a fekete kenyér!

Az atyai ököl oly erővel csapott az asztalra, hogy a poharak és tányérok tánczra kerekedtek s a gyermekek sápadt arczzal sötétlők földre szemeiket.

Egy órával az ebéd után először dörgött az ég.

Mintegy figyelmeztető jel volt ez, hogy mindent tető alá, biztos helyre helyezzenek. Megerterhelt nagy szénakocsik robogtak az udvarba, néhány cselédleány a szárításra kiterjesztett ruhákat szaggatta le a kötelekről.

Hirtelen végig sivitott az udvaron az első szélfulalom, becsapva minden nyitva felejtett ajtót, felkavarva a port s telehintve a kövezetet hervadó, sárga akáczevelekkel. Nemsokára nehéz esőcseppek potyogtak s a villám végigcsikázott a tehén istálló teteje fölött. Miután a háziasszony minden ablakot gondosan bezárt, Katiczával titokban beszélt s a gyermekeket biztonságba helyezte, bement férje szobájába, ki ilyenkor rendszeren déli álmát aludta. Zárt ablaktáblák mellett a szoba közepén ülve találta őt. Imádkozott.

— Ledzes Hermina, hol késett oly soká? kérdezte szeretetteljes siránkozó hangon.

— A gyermekeket láttam el az értéktár-

legszorgosabb mezőgazdasági munka idejére haza mehessenek.

Az is szükséges, — hogy az iskola közel legyen.

Azon hálózat, melyet földmives iskoláink képeznek, nagyot fejlődik a három új iskolával; ismét három vidék gazdaközönsége nyer közel módot arra, hogy gazdasági szakismereteit javítsa és gyarapítsa. És pedig nem csak a fiatal generáció oktatás, hanem közvetlenül is az által, hogy szemük előtt látnak folyni egy minta gazdaságot.

Még többet fognak tenni a már meglelt parasztgazdák gazdasági ismeretekkel való ellátása tekintetében a költségvetés szerint létesíteni szándékolt téli tanfolyamok, melyeket egyes földmives iskolák tanárai fognak tartani.

Ezek által mód lesz nyujtva a közeli falvak parasztgazdáinak, hogy a téli munkaszünet idejét oly ismeretek szerzésére használják föl, melyekkel kenyerüket javíthatják és szaporíthatják.

A tanításnak ez a módja mindenesetre bir a szemléleti oktatás minden előnyével. A gazdák az egyes gyakorlati fogásokat, eljárásokat, egy a külső művelés, mint a gazdasági udvar berendezése, a trágyakezelés, a takarmányozás és állattartás tekintetében nem elvont előadások, magyarázatok és fejtegetésekből, hanem közvetlen szemléletből fogják elsajátíthatni.

Hasonlag a kis gazdák érdekében történt a tenyészállatok beszerzésére és a községek között leendő kiosztására előirányzott összeg jelentékeny emelése is.

A községeknek jó tenyészállatokkal való ellátása részint közvetlenül a földmívelési kormány által, részint a gazdasági egyesületek által, az állami segélylyel létesített állattenyésztési alapokból történt. Habár egy-két gazdasági egyesület elég buzgalommal igyekszik megfelelni ebbeli föladatainak, a tenyészállat osztás még sem halad a kívánt mérvben, s ezért nagyon fontos dolog egész mezőgazdaságunkra nézve, hogy jövőre a kormány nagyobb anyagi erővel javítsa a kisgazdák kezén levő marhaállományt.

Az egész gazdaközönség szolgálatára még két új intézkedést találunk a költségvetésben. Egyik az, mely szerint a homoki borok okszerű kezelésére szakemberek fogják a közönséget megtanítani, s az eljárás költségeit az állam fedezendő.

A másik, a gazdasági akadémia és gazdasági tanintézeteknél a gazdasági ügyekben való tanácsadás intézményének életbeléptetése. E végből a szakiskolák tanárai a környéken levő gaz-

gyainkat hordtam össze; az esetre, ha valami szerencsétlenség történne. A dobozokat a kiskazát . . . hiszen tudom . . .

— Jól van, jól van!

— Rettenetes zivatar! jégdarabok is keverednek az esőcseppek közé! Uram istenem milyen villám volt ez!

— Hermina! az égre, menj el az ablaktól — csukd be az ablakot — jer hozzám . . . add ide a kezedet édes feleségem . . . maradj mellettem, ha valami történik, — vesszünk el együtt.

— Ah, kedves férjem, valóban iszonyu arra gondolni, mily közel settenkedik a halál! A legközelebbi perczen végünk lehet!

— Istenem! Asszony! Igen, igen, iszonyu Olvass csak fel valamit az imádságos könyvből, nyögte fogvaczogtatva a házi ur.

— Avagy örök időn megvakulhat, megbénulhat az ember, — folytatta kegyetlenül a gyöngéd feleség. — Helyesebb, ha a legrosszab- ra elkészülünk s ily nagy veszély közepette összes hibáinkat, megbánjuk, bűneinket belássuk és szentül erősen megfogadjuk, — hogy mindent jóvá teszünk. Talán így megkegyelmez — az ég.

— Az igen, belátom összes hibáimat ha ez ez a villám.

— Mily menydörgés! Most dühöng a zivatar teljes erővel. Férjem bocsáss meg ha valaha vétettem te neked, kibékülve szeretnék meg halni — jaj a vilám! — Hát neked nincs senkid, — kit meg kellene kérned? Az isten szerelmére, mielőtt késő nem lesz! Jól tudod, — hogy még ellenségeinket is szeretni kell, — nem akarod-e megfogadni, hogy ezentul kerülsz minden

idejére

la közel

iskoláink
kolával;
er közel
teit ja-
a fiatal
is az
gy minta

meglett
aló ellá-
létesíteni
yes föld-

zeli fal-
kaszünet
lják föl,
szaporit-

setre bir
A gazdák
at, ugy a
berende-
és állat-
t, magya-
en szem-

történt a
k között
lentékeny

kal való
lési kor-
etek által,
szlési ala-
egyesület
ni ebbeli
sem halad
os dolog
jövőre a
a kisgaz-

ára még
gyetésben.
okszerű
éget meg-
am fede-

és gazda-
ben való
se. E vég-
levő gaz-

na valami
a kiska-

k is keve-
tenem mi-

ablaktól
m
maradj
sszünk el

szonyu ar-
halál! A

n, iszonyu
könyvből,

t, megbé-
yetlenül a
legrosszab-
epette ősz-
t belásuk
nogy min-
yelmez —

áimat ha ez

ong a ziva-
ha valaha
meg halni
senkid, —
szerelmére,
hogy még
nem aka-
lsz minden

daságok megszemlélésére kimennek, s néhány év alatt megismervén az összes gazdaságokat, előforduló esetekben tanácsot fognak adhatni a gazdasági üzem gyümölcsözőbb tételét illetőleg.

Végül meg kell említenünk a vadászati felügyelő intézményt. Mindenki a ki vadállományunk értékét, de egyúttal a vadápolás s a vadászati használat terén nálunk uralkodó rendszertelenséget ismeri, commentár nélkül is beláthatja, hogy az új tisztre mily fontos föladatok megoldása vár.

Az 1893-ik évben életbelépő ezen új intézmények sorozata tetemesen fejleszteni fogja és pedig teljesen gyakorlati irányban hazánk mezőgazdasági szervezetét.

Laikus nézetek.

Jön! . . . Már uton van! . . .

— Komám asszony, jaj, jön a kolera!

— Ugyan komám asszony, nem kell megijedni, mikor még a „Debr. Hirlap“-ot is incizincizálják; pedig még itt sincs a fertelmes.

— Sietek lelkem, mert be találnák zárni a bótot és én nem maradok sósav nélkül egy perczig tovább.

— Hát aztán jó az a sósav?

— Azt mondja az ujság: jobb a hánytatott fött viznél.

— Bizony én is a mondó vagyok, de azirén csak az Eszterházy kónya mellett maradok. A pálinka csak pálinka, ha mindjárt drágább a törkölynél, mely régtől fogva házi orvosunk és hála a jó Istennek, még minden nyavalyától megőrzött. A kónya mindenesetre nemesebb ital, mert azt gróf csinálja.

— No sietek lelkem, mert Csicsó még mesze van. No még azt is gondoltam, hogy a sósavat só helyett is lehet használni, mint a citróny helyett a citrónysavat.

— Erre már nem tudok felelni édes komám asszony. Jójczakát!

Az esteli homályban, melyben e nyíltéri párbeszédet meglestem, átvillantak agyamon azok a bajok és veszélyek, melyek az előrelátó bölcs intézkedések- és figyelmeztetésekből származhatnak.

Ez alkalommal tehát nem csak a komám asszony kérdésére akarok megfelelni, de a nyilvánosság elé bocsátani azon speciális megfigyeléseimet, melyek nem csak a vész idején, de mindenkor szem előtt tartandók.

Értekezésem motivái: a víz, sósav, citrom és — a csizma.

Vagy két évtized óta az orvosok azon ál-

czivódást és veszekedést, mondjuk például a tanítóval.

— Megfogadom Hermina, megfogadom!

Ismét menydörgött, hogy az ablaktáblák csörömpöltek.

— Nem akarod-e ezt neki személyesen megmondani? Az imént házukba menekült mert a zivatar meglepte.

— Akarom, igen akarom, . . . mindent a mit te akarsz.

Az okos anya hirtelen feltárta a mellék szoba ajtaját és kiintett.

A tanító lépett be, de nem egyedül; Katicza követte.

— Uram a zivatar házába kergetett s ezt a sors ujmutatása gyanánt veszem, hogy jövőre ne kerüljem el küszöbét. Békülésre nyújtson kezét.

— Örömmel kedves tanító ur; szives örömmel. Mit gondolt elmúlt a zivatar.

— Már enyhébb lett, de ujult erővel törhet ki. Ez kiszámíthatatlan. — S akarja-e uram, tökéletes kibékülésünk jeléül leányát nekem adni?

— Ismét erősen villámlik, — kiáltott fel az asszony.

— Igen, igen! Ezer örömmel!

Katicza és a tanító átölelték egymást, mire ez menyasszonya ujára hamarosan felcsusztatta az eljegyzési gyűrőt.

— Végre kiderül! szólt örömtől sugárzó arczzal az anya s hangos kiáltással szólította a gyermekeket és az egész háznépét, hogy üdvözöljék az ifju párt.

Fromiv.

dott jó szokást követik: a betegnek jó bort, peccenyét, finom konyakot ajánlanak a sok keserű orvosság helyett. Persze, talán betegek sem lennének sok esetben, ha a mód megengedné, hogy az orvos jó tanácsát mindig követnének; de „ha nincs piz, igyál viz“. De mikor még a vízben sem válogathatunk, az aztán már nagy baj. A vízben pedig most válogatnunk kell.

Egyedüli megbízható jó vizet csak furott kútból merithetünk; ezt ne csak ivásra, de edényeink öblögetésére és ruháink mosására kell használni. A 40—43 méter mélység biztosít a bacillusok ellen.

A fött víz tehát csak azon a tájcn szükséges, hol a kanálisok által megfertőzött folyóvizet kívül más nincsen, mint pl. Budapesten, Szegeden. Miután a folyók majdnem mind összeköttetésben vannak: a folyóviz ivása kerülendő.

A sósav nem laikus kézbe való. A sósav mint orvosság jó lehet, de mint praeservatívum elítélem. Azt hiszem, hogy a lakmuspapirt előbb a gyomorba kellene mártani és azután a megsavanyított vízbe. Ha a gyomor savanyuan reagál, bizony ártalmas ott a savanytulhalmozódása. A felesleg úgy épen túlmértékben alkalmazott sósav könnyen megtámadja a gyomorfalat.

Pedig könnyen megeshetik, hogy a komám asszony nem igen csepegteti a sósavat, vagy a baj fokozódásával kelletlenül többet löggint belőle, vagy ijedtében tisztán felhajtja azt pálinka helyett.

A citromos vízhez — czukor nélkül — csak frissen felvágott citrom vagy citromjegez használandó.

A citrom talán az egész világon közkézen megfordul és mégis mily kevesen ösmerik sajátosságait!

Nem rég egy jeles orvos egy este panaszkodik nekem, hogy nem jól érzi magát, daczára, hogy oly jóízűen megvacsorált.

— Talán szeletet evett orvos ur?

— Igen; honnan tudja?

— Mert rosszul lett.

— De kérem, miféle összefüggésben van a finom szeletnek az én gyomrom felháborgásához?

— Megmagyarázom. A vendégfogadóknál, de még privátházaknál is rendszeren a délről maradt fél citromot adják a vendégnek a szelet mellé. Az állott citrom pedig hánytató.

— Ezt most hallom először orvos létemre. És ezt honnan tudja?

— Tapasztalásból. Tessék utána járni és okát kutatni.

Másnap csakugyan alapos meggyőződést szerzett gyanum alaposágáról.

A rothadt citrom és narancs árusítása tehát első sorban egyszer mindenkorra betiltandó és a netáni készlet tüstént elkobozandó. Természetesen csak a szegény nép vásárolja ezt az erősen hánytató mérget. Lehet-e azután csudálkozni, hogy többnyire a szegénysorsuaknak kell legelőbb a vérszél sikra szállaniok.

A ruházatban, legkiváltképpen a fehérműekben a tisztaság sok betegség elhárítója. A láb- belire a legnagyobb gond fordítandó.

Semmi sem teszi oly ajánlatossá megjelenésünket, mint a hófehér ing és a ragyogó tiszta lábbeli. E kettőből méltán következtetünk az egyén teljes tisztaságára.

Az előkelő urat a finom czipő, a szegény embert a rongyos czipő jellemzi legjobban.

1861-ben a Deák-Album ügyében jártam Almásy Pálnál.

Sok vendége lévén, kénytelen voltam majdnem egy negyed óráig antiszambrirozni.

Unalmamban az előszobában nem kevesebb mint 53 pár czipőt olvastam, mind ragyogó tisztára kefélve és kisámfázva.

Tőle távozván, nyájás mosoly kíséretében elmagyarázta a nemeslelkű gentleman, hogy bizony nála majdnem minden másfél hónapban kerül egy pár czipő sorra.

Azt is tudjuk, hogy a mi felséges királynéknak bármerre utazik, Bécsből szállítják utána a Stiriából eredt vizet; de azt vajmi kevesen tudják, hogy lábbelit minden áldott nap ujat cserél; a mit egyszer letesz, az örökre van letéve.

A könnyen rothadó és penészendő börtokban lábunk mig izzad és a miatt más az utcáról

könnyen felveszi, mely így lakásunkba, de még magába testbe is vitetik.

A levegő hiány és préselt állapot beteggé teszi a láb bőrét is.

A Muraközy carbol házi szappanát ne csak a kézre de a lábra használni ne sajnáljuk.

En mióta emlékszem, soha nem mulasztottam el, kettőt megtenni:

1. Minden étkezés után számát megmosni. — 2. Minden este a lábaimat megmosni.

Ennek köszönhetem, hogy

1. Fogorvosnál még soha nem voltam.

2. Nagy beteg nem voltam: de még 30 év óta a fejem se fájt.

Gondy Károly.

A budai honvédelem.

Ez képezi most a fővárosban mindenütt beszéd tárgyát, ezzel foglalkoznak az összes fővárosi lapok. A hangulat már nem olyan izgatott, mint a fölhevülés első pillanatában.

A pártkörök mind gyűlést tartottak. A függetlenségi és 48-as párt Eötvös Károly indítványára elhatározta, hogy a képviselőházban ez ügyben interpelláció tétessék s a nemzethez manifesztum intéztessék. A képviselőházban Eötvös Károly fog interpellálni.

A 48-as pártkör értekezlete Ugron Gábort bizta meg, hogy az országgyűlésen ez ügyben felszólaljon.

A szabadelvű párt értekezlete elhatározta, hogy amennyiben a budai honvédszobor leleplezésének ügye a házban holnap felvetetnék, annak tárgyalása a holnaputáni, keddi ülés napirendjére tűzessék. Ez ügyben a szabadelvű párt hétfőn, esti fél 7 órakor értekezletet tartott.

A lapok tudósítói előtt Ivánka Imre következőleg nyilatkozott:

A honvédszobor leleplezési ünnepének programját — ugymond — ő maga tervezte s ezért el is vállalja a felelősséget. Arra készen volt, hogy a program nem mindenkinek fog tetszeni, de hogy olyan támadásokra adjon okot, a milyenekben részesült, arra gondolni sem mert. (!) Beismeri, hogy neki külön meghatalmazása a program megállapítására nem volt! de ilyet kérni fölöslegesnek is tartott, mert egy pillanatig sem kételkedett abban, hogy mint a szoborbizottság elnöke jogosítva van a leleplezési ünnep módzatait megállapítani. Ahoz pedig, hogy a szobor-bizottság illetékes a program megállapítására, szó sem fér. Továbbá így folytatja:

„En a mellett maradok, amint a programot megállapítottam, attól nem tágitok. Mint becsületes ember nem is tehetek másképp. Lehetetlennek tartom, hogy a programban változás történhessék. A hadsereg kijelentheti ugyan, hogy tekintettel a történetekre, nem vesz részt az ünnepen, de ezt aligha fogja tenni; miután ő felségének természetszerűleg tudomása van a do- logról.

— Az én szemeim előtt három szempont lebegett az ünnepi program megállapításánál. Először a katonai momentumot akartam kidomborítani, mivel Budavárának dicsőséges bevételét első sorban katonai faktum. Másodszor azt akartam, hogy az ünnepnek tisztán nemzeti jellege legyen, mert hisz a magyar nemzet honvédsége emlékéit akarja a szoborral megtisztelni. Végül fel akartam használni az alkalmat arra, hogy a nemzet és a hadsereg között valóviszály kiegyenlítettessék.”

Irodalom.

Uj könyvek. A Franklin-társulat kiadásában Budapesten, újabban megjelentek: **Olcsó könyvtár.** Szerkeszti Gyulai Pál 295. füzet. **„Emlékedések“** a rómaiak nagyságának és hanyatlásának okairól. Irta Montesquien Károly. Francziából fordította Orlai Antal 40 kr. 296. **Guillot Arsène.** — **Aubain abbé.** Irta: Merimée Prosper. Francziából fordította K. Karlovsky Endre 30 kr. 179. **Két fájdalom** Dráma egy felvonásban. Irta Coppée Ferencz. — Francziából fordította ifj. Szász Béla 20 kr. 298. **Az atyai ház.** Regény. Irta: Pálffy Albert. Második kiadás 1 frt. 299. **Jean-Marie.** Dráma egyfelvonásban. Irta Theu-

riet A. Francziából fordította ifj. Szász Béla 20 kr. 3000. **Az én csillagom.** Vigjáték egy felvonásban, Irta Scrib. Francziából fordította Szász Béla 20 kr. 301. **Visszapillantás 2000-1880-dik évré.** Regény. Irta Bellamy Edvard. fordította Radványi Dániel. Füzve 80 kr. 302. **Az utolsó Abenszerads.** Irta Chateaubriand F. Francia eredetiből fordította dr. Rada István. Füzve 20 kr. 303. **Az orleansi szűz,** Regényes tragédia 5 felvonásban, előjátékkal. Irta Schiller, fordította Borsódy Béla. Füzve 50 kr. 304. **Béldi Pál.** A gróf Teleky-féle alapítványból száz arany pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorujáték 5 felvonásban. Irta Sziglieti Ede. Füzve 40 kr. 305. **A tenger és szerelem hullamai.** Szomorujáték öt felvonásban. Irta Grillparzer Ferencz. Fordította Ivánfi Jenő. Füzve 30 kr. 306. **A jó-tékony számbesz.** Vigjáték. Irta Goldoni Károly, fordította és Goldoniról szóló tanulmányal bevezette Rado Antal. Füzve 40 kr. 307. **Lukis Laras.** Irta Bikélas Dömötör. Uj görögéből fordította Horváth György. Füzve 30 kr. 309. **Várkonyi báró Amadé László versei.** Összegyűjtötte bevezette és jegyzetekkel kísérte Négyesy László. Füzve 1 írt 40 kr. 311. **A kalóz.** Irta Lord Byron. Angolból fordította Kacsia Gyéza. Füzve 20 kr. 212. **Burus.** Irta Carlye. Fordította Léva József. Füzve 20 313. **A svihákok.** Vigjáték három felvonásban. Irta Berczik Árpád. Ára füzve 30 kr. 312. **Gróf Ráday Gedeon összes művei.** Összegyűjtötte, bevezette Váczy János. Füzve 40 kr. 315. **A veteránok.** Életkép a fővárosi életből, 3 felvonásban, dalokkal. Irta Berczik Árpád. Füzve 30 kr. 316. **A balkán-félszigeti népek költészetéből.** Fordította Erdődi Béla. Füzve 30 kr. 322. **Gróf Széchenyi István mint író.** Irta Gyula y Pál. Füzve 20 kr.

Különlék.

* **Tolvajszarka a gödöllői királyi kastélyban.** Különös eset történt e hó elsején Gödöllőn. A királyné első komornyikjának az íróasztalából valaki kilopott egy százas bankót. A lopás híre nagy megdöbbenést keltett, mert ilyesmi nem történt még a gödöllői királyi kastélyban. A csendőrség nyomában megindította a nyomozást s sikerült is Lénárd csendőrőhadnagynak kideríteni, hogy egy levélhordó volt a tolvaj, a ki évek óta bejárt már a kastélyba s jól ősmerte ott a járását. A bűnösrel együtt, a kit rögtön átadtak a bíróságnak, a pénz is megkerült.

* **Egy híres szépség halála.** Newyork egyik kórházában a minap halt meg Caterina Caravaglia, egykor két világrésznek legünnepeltebb szépsége. Milanoi születésű volt s már mint gyermekleány olyan pusztitást vitt véghez a férfiszívek közt, mint egy okos asszony. Balletleány volt a Scala-színháznál, de híres aranyzóke hajának és ragyogó fekete szemének csakhamar kicsi volt ez a színpad. 1850-ben Párisba ment, a hol meg-aranyozták a lába nyomát, milliókat öntöttek az ölébe. Vívta érette több szerencsétlen végű párbajt az elegáns világban s egymásután több ember lett öngyilkossá, a ki tönkretette magát érette. Ezek az esetek nagy botránnyal jártak s az lett a következtetésük, hogy a szép tánczosnőnek Eugenia császárné egyenes kívánságára el kellett hagynia Páris. Amerikába ment s Newyorkban egy Kennington nevű milliomos annyira belébolondult, hogy feleségül vette. Körülbelül tíz évig nem hallatszott hír felőle, de hogy szépsége tartós volt, mutatja az is, hogy férje 1880-ban indított ellene válópórt házasságtörés miatt. A francia követség egyik attaséja volt a bűnös, kit a kritikus pillanatban a férj csaknem megfojtott. Ezután az első baleset után egyre-másra érték a bajok a szép asszonyt. Vagyonát elvesztette s elvesztette szépségét is. Tífuszba esett, mely alatt aranyhaja kihullott s ő maga csontvázzá soványodott. Bujában ekkor ivásnak adta magát s most teljes szegénységben halt meg a kórházban.

* **Sarah Bernhardt kigyója.** A nagy művésznő holnap játsza először Bécsben Kleopatra szerepét és saját külön viperája marásától hal majd meg a színpadon. Ebben a szerepben ugyanis mindig eleven kigyót használ a realiztikus művésznő. A vipera azonban olyan szelid, hogy tulajdonosnője kezéből eszik és iszik. Ezeket a kigyó-

kat nem nehéz megszelidíteni, de annál nehezebb őket megszelidítve életben tartani. Sarah Bernhardt azért, hogy minden eshetőségre el legyen, készülve egész kis készletet visz mindig magával a szelid viperákból. Mikor a művésznő legutóbb Amerikába utazott, nem volt szerencséje a kigyóval, mert a tengeri utazás következtében valamennyi elpusztult.

* **A vő bosszúja.** Csuhaj József, jómódu zsabylai gazdaember még az aratáskor az osztokodás miatt összeveszett a vejével, Molnár Mihályval. Azóta tovább tartott a viszálykodás, és annyira fejlődött, hogy az ipa a vejét, aki egy házban lakott vele, elkergette, a feleségét, meg a két gyermeket pedig magánál tartotta. Molnár boszút forralt. Tegnapelőtt éjjel — mint levelezőnk írja — fölfegyverkezett egy hatlövetű forgópisztolylyal, egy élesre fent kaszával és egy nagy vágókészel, és lesbe állott abban az utcában, ahol apósa a testvérenél, Csuhaj Györgynél volt vacsorára. Késő éjjel ment hazafelé Csuhaj a testvérel, meg ennek egyik kocsisával együtt. Molnár rejtekéből előugrott és az apósára akart löni, de ennek a testvérét találta és ölte meg a golyó. Molnár másodszor is lött és ekkor eltalálta az apósát, aki azonnal eszméletlenül összerogyott a kocsis megmenekült. Molnár azután meg a karfával és a késsel több súlyos sebet éjtett apósán, a ki most még él ugyan, — de aligha marad életben. — Molnár, miután kielégítette a bosszuját, — maga jelentkezett a csendőrségnél.

A szerelemről.

A szerelem egy megczukorozott keserű mandula; akármennyi ideig szopogatjuk is az édességét, utóvégre mégis csak keserű marad utána a szájunk ize.

Ha megtámadjátok a nő önzését, azonnal kész a harcra és sem szülője, sem kedvese, csupán gyermeke előtt rakja le a fegyvert.

Valahányszor az egész női nemről akarunk rosszat mondani: jusson eszünkbe, hogy anyánk is nő.

Mennyit beszélünk a mai asszonyok rossz-szaságáról, pedig egy cseppel sem rosszabbak, mint a milyenek az ókor hölgyei lehettek. — Ithaka szigete pl. arról volt nevezetes, hogy ott — egy asszony hű maradt férjéhez.

Két nő közt főnálló barátság: összeesküvés egy harmadik nő ellen.

Lehet-e oly nő büszke erényeire, ki azokat még sohasem látta megtámadva? Lehet-e oly embert bátornak nevezni, ki sohasem volt csatában? A kísértés próbaköve az erénynek, miként a veszedelem a barátságnak.

Louis.

Közköltségen.

(Színházi pletyka.)

Valahol, valaha, vala egy szép „naiv“ színésznő; arról szól ez a rege, mely tulajdonképen helyreigazítása akar lenni egy rossz hírnek, a mibe azt a szép fruskát ártatlanul belekeverték.

Abban a városban, ahol az elmondandók történtek, vala két egymásra utalt közintézet: egy színház és egy kaszárnya. Emez szállította amabba az állandó közönséget, amaz szolgáltatott emennek az — érdekes beszédanyagot, a miért aztán a két intézet közönsége hálisan is ragaszkodott egymáshoz. Egyrészt ezért, másrészt a művészetért való rajongásuk miatt a tiszt urak mindenkor teles-tele tölték a színházat, valahányszor az a bizonyos színésznő — nem játszott.

„A két szép nővér szebbike“, — mint ő k elnevezék őt — minden este ragyogott a gyémántoktól, melyekkel versenyt csillogtak szép szemei.

Az ellenségei ugyan azt beszéltek, hogy, ha mégis játszott, a tapsokat nem a művészetéért kapta; azaz, hogy a nélkül is megkapta volna. De én ezt nem hiszem, mert a szép leányt csak-

ugyan mutattványaiért bámulták meg. Az az egy azonban igaz, hogy a gyémántokat csakugyan ingyen kapta, mert ő büszkesége bizony oly magasra tartá orrocskáját, hogy a legelőkelőbb gavallérral is csak úgy félvállról beszélt, a mi aztán még inkább emelte az ázsióját!

Gavallérja pedig vala neki, hű is, sok is, csak hogy a sok közül egy sem fért közelébe s daczára, hogy folyt érette a verseny, az: szünet nélküli akadályverseny vala macscsal! A rátarti szép leányra ráillett a dal:

„Hiába könyörgök, hiába ígérek,
Nem fog rajta semmi aranyos ígérlet!“

— No, ha nem fog, — gondolták a gavallérok, — majd megváltoztatjuk a csatateret és más hangon beszélünk! Ugy tettek tehát, mint a milliót örökölt mesterlegény, a kit lakóképben nem akartak befogadni a Schwarzenberg-palotába, tehát felüzent a herceg urnak, hogy ha nem ad lakást, megveszi az egész házat: mi az ára?...

A gavallérok is azt kérdezték a szép színésznőtől, hogy mi az ára egy csóknak? Ez azonban, ügyes naivitással először is azt kérde, hogy: mi az? ... Mert ő bizony nem tudja mi az a csokolódzás! A gavallérok elhitték neki s ezzel még nagyobb lett az ázsiója!

Egy színésznő, a ki — — — a ki nem ebből a világból való! No most már csak azért is: mi annak az első csóknak az ára?

— Vagy egy jeggyűrű, vagy ezer forint! — volt az ártatlanság, praktikus felelete.

— Hm! — mondogatták magukban az urak — nem is volna drága, ha — volna! De mikor egyik sincsen; mert a jeggyűrűt majd annak kell egykor odaadnunk, ki kifizeti az adósságainkat; az ezer forintot pedig sokalja a Grünfeld & Comp: uzorás-czeg.

Hanem hát okos embereknek hamar akad okos gondolatuk. A mit nem bir egy ember, elbirja — több ember! ... Összetesszük a pénzt 10—20-an, aztán sorsot huzunk, ki legyen a boldog, hogy olyan csókot kapjon, a mit a naivságig ártatlan kis színésznő ad? ... Hiszen, ha vesszük, ilyen csókért nem is sok pénz az.

Nos uraim: a ki mer: az nyer! Mindenfelé hordozták az ivet, tessék „jegyezni“ a részvényekre! Fél óra mulva már „lezárták“ a listát, olyan hamar irtak „parinfölül!“ Másnap együtt volt a csók ára és a nyerő egy ismert birtokos lett, kinek hagyományos szerencsésjét a szerelemben bámulják a pajtásai.

Az érdekes közkereseti társaság valamelyik tagja azonban hamar kifecsegte a dolgot és már sugva-bugva meséli mindenfelé a városban a szép barna esetét, ki — melleleg legyen mondva — most már még büszkébben feszeleg, mert azt hiszi, hogy egy emberben volt oly nagy szeretet, hogy ily nagy összeget önmaga kivágott egy piczi csókért! Így fogták fel a dolgot a be nem avatottak is és még inkább emelkedett volna a szép kis színésznő ázsiója, ha ki nem sül, hogy az a naivitás csak ügyes komédia és hogy a kicsike a tulságos erkölcsössége miatt már régen — rendőri felügyelet alatt áll.

P.

NAPI HIREK.

Határidő naptár.

Nagy néptanverseny vasárnap és ünnepnapon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Museum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10-től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, aug. 1-től nyitva.

A kir. itélő tábla hivatalos órái d. e. 8—12-ig, é. z. 2—5 óráig. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár nyitva d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10—11 óra közt.

— **Wolafka Nándor Debreczenben.** Debreczen kinevezett uj plébánossát s zombatra, e hó 22 ére várják Debreczenbe. Az uj plébános, czimzetes püspök ezuttal még nem marad

véglegesen Debreczenben, csupán a plébániát, annak és a templomnak felszereléséhez tartozó egyházi ruhákat veszi át. Azután ismét visszautazik Temesvárra s beigtatása minden valószínűség szerint csak e hó utoljában lesz. W o l f a f k a Nándor fogadtatására a debreczeni róm. kath. plébánián már is megtették az előkészületeket.

— **A debreczeni színházra** a kibocsátott pályázati hirdetmény után még nem érkezett, nem is érkezhettek a szükséges kellekkel ellátott pályázati kérvény; de annál nagyobb iránta az érdeklődés s ezt a városi polgármesteri hivatalhoz intézett sürgönyök igazolják. — Eddig már **K r e c s á n y i** Ignác temesvári, **M a k ó** Lajos győr-soproni, **C s ó k a** Sándor szabadkai, **K e ö m l e y** Gyula szatmári, **T i s z a y** Dezső kassai szinigazgatók táviratilag tettek értesítést, hogy a színházért pályáznak. A szinigazgatók valószínűleg személyesen adják be pályázati kérvényüket.

— **Mikor nyitják meg az új kórházat?** Debreczen város tanácsa úgy intézkedett, hogy a kórház megnyitására vonatkozólag, illetve annak a megállapítására, hogy az új kórház mikor nyitható meg s mikor adható át a forgalomnak, egy bizottságot küldött ki. Ennek a bizottságnak a tagjai: **K ö r n e r** Adolf tanácsnok, **D r. U j f a l u s s y** József közkórházi igazgató főorvos, **A b r a h á m** László tisztifőügyész, **B a l o g h** Mihály főmérnök és **S á n d o r** Kálmán mérnök. Ez a bizottság ma délután ment ki az új közkórházba. Sorra járta az összes helyiségeket, felülvizsgált mindent. Együttal pedig megállapította, hogy a közkórház megnyitása mikorra lehetséges. — A vizsgálat eredményéről, a megnyitási határrap megállapításáról, melyről holnap mi is megemlékezünk, javaslatot terjeszt a városi tanács elé.

— **Az italmérési adó bérbevétele.** Debreczen szab. kir. város tanácsa a pénzügyminisztertől, a várost terhelő italmérési adó bérbevételeire vonatkozólag, t i z n a p i h a l a s z t á s t k é r t. Ezalatt az idő alatt óhajtott a városi tanács még egyszer fontos bírálat tárgyává tenni a kérdést és meghatározni azt az összeget, amit a város az italmérési adó bérbevételeinél megadhat. A városi tanács illetékes köreiben erősen hiszik, hogy a miniszternek, az italmérési adónak Debreczen városra kivetésével alapja nincs. Eppen így s csak ezért történhetett meg az, hogy annyira magas a követelése, illetve a meghatározott bérösszeg. A pénzügyigazgatóság Debreczen városától kérte a kimutatást, melyet alapul vett volna fel a miniszterhez terjesztendő javaslatánál; de akkor ezt Debreczen város a megtagadta, nem adta oda. Állított hát a pénzügyigazgatóság maga össze egy listát s ezen olyan bormérők, italméréssel foglalkozó, szóval a megadóztatást terhelő egyének neve szerepelt, akikre kisütötték, hogy ma már vagy nem foglalkoznak italméréssel, — vagy pedig már nyolcz tíz éve — meghaltak. — Innen vannak aztán következtetést a túl magas bérletre, melyben, hacsak egy tételt is, a söradót veszik irányadóul, erősen kell oda törekedniök, hogy a bérletet, a bérleti túl magas összeget legalább a viszonyoknak megfelelő összegre szállíttassák le. Debreczenbe kilencz ezer négyszáz hektoliter sör került az elmúlt évben s ebből, mint a hivatalos adatok kétségtelenül igazolják a fele közel vidékre szállítottatott el. Az eddigi huszonháromezer forintnál ezért tehát nagyobb összeget még ha lehet is adni az adó bérlete fejében, semmi esetre sem lehet ez több még kétezre forintnál. Hogy mindezeket a város által nyert tíz napi határidő alatt betárgyalják, egy szűkebb körű bizottság tartott a város hatóságának kebelében értekezletet. **S i m o n f f y** Imre kir. tan. polgármester elnöke alatt **S z a b ó** József főszámvevő, **M a g o s s** György tiszti alügyész tegnap is összejöttek, hogy az ajánlati feltételeket megbeszéljék, megvitassák és a szükséghez képest a pénzügyigazgatóság révén az

ajánlatot meg is tegyék. Amennyiben a pénzügyminiszteriumtól kért tíz napi határidő már lejárt, Debreczen városa — jelenleg is titokban tartott — ajánlatát megtette a bérletre vonatkozólag. Egyben azonban csalódott. Az a consortium, amely a várossal szemben szintén az adó kibérléséért pályázik, nem lépett vissza. Ellenlábassa lett azzal, hogy még **M a n n ó** Kálmán elbocsátása után is megmaradt szándéka mellett. A nevezett ellen hangzók kifogások, a város tehát azt várta, hogy a konzorcium, az elbocsátás határozata után visszalép. Azt nem tette s most a döntő határozat elé kíváncsi érdeklődést fűz a közönség; érdeklődést azért, hogy a megindított mozgalom vezet-e sikerre, vagy marad az adó bérlete a város kezében.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter **H e t e y** Károly debreczeni kir. ítélő táblai irnokot, ugyancsak a debreczeni kir. ítélőtáblához irodatisztá névezte ki.

— **A laczfalusi pap védője.** **L u k á c s** László a híres román agitátor, mint tegnap jeleztük, bejelentette védő ügyvédét a kir. törvényszék elnöki osztályánál, a ki őt majd a november hó 12-én tartandó esküdtzéki tárgyaláson védelmezni fogja. A híres román agitátornak, a hirhelt tordai ügyvéd **R a t i u** dr. a védője.

— **Hol született Henzi?** Lapunk egy barátja, ki a történelmi tradíciókat mindig tisztelte és tiszteletben tartja, de ki azt a valószínűvédsé, hogy Budavárának 1848-ban katonai parancsnoka: **H e n z i** Henrik, **D e b r e c z e n** b e n született volna, nem akarja fenntartani, a következő rövid életrajzi adatokat állította lapunk rendelkezésére: **M e y e r C o n v e r s a t i o n s** **L e x i c o n** 837. l a p j á n a következőket olvashatni: **H e n z i** **H e n r i k**, arthurmi nemes. Budavárának hősi védelmezéséről ősmertes. Született 1785-ben Schweizban Bern Cantonban, unokája **H e n z i** Sámuelnek, ki mint szabadsághős 1749-ben vértanu halált szenvedett hazájában. (Eppen 100 évvel utóbb pedig unokája a szabadság elnyomásáért harcolt és veszett el.) **H e n r i k** 1804-ben lépett mint hadapród a mérnökkari ezredbe és 1848-ig tábornokká léptette-tett elő. — Mint ilyen parancsnoka lett a péterváradai erősségnek, melynek a magyarok által bevétele után mint hadifogoly Budára vitetett. Budának a császári csapatok által bevétele után, azon fogadása mellett — hogy a magyarok ellen többé fegyvert nem fog, szabadon bocsájtott és a császári hadsereg visszavonulása után mint várparancsnok ugyancsak Budavárán maradt. **M i d ő n** 1849. május 4-én **G ö r g e y** őt felszólította, hogy magát mint hadifogoly adja meg, büszkén válaszolva, hogy a várat az utolsó emberig védeni fogja. Mindössze 5000 emberrel 17 napig tartotta a várat 30,000 magyar ellen, kik őt az utolsó roham után sebekből borítottan és haldokolva találták. (1849. május 22.) 1852-ben Budán részére emlékoszlop emeltetett.

Eddig a német lexicon. — Honnan vettük tehát mi magyarok azt, hogy **H e n z i** magyar honpolgár volt és épen Debreczenben született volna? Ennek érdekes volna a helybeli anyakönyvekben utána nézni.

— **Besze János**, Debreczen város diszpolgára, a negyvennyolczas idők nagyembere mint azt tegnap már röviden jeleztük, reggel **A r a d o n** meghalt. Az egykor gazdag ember teljes szegénységben végezte életét s a nagyobb szenvedésektől a szabadkőművespáholyok kegyeltes támogatása mentette meg. Az utóbbi időkben majdnem kizárólag a szabadkőműves megállapításának és terjesztésének egyik leglelkesebb uttörője volt. **B e s z e** **J á n o s**, szül. 1811-ben Szendrőben Borsodmegyében, hol atyja gazdatiszt volt, tanulmányait Szolnokon, Kassán, Miskolczon, Egerben és Pesten végezte, 1829-ben Kassán beállott katonának s a 34-ik serezedben 2 évet töltött; atyja kiváltotta s fottatatta vele a törvénytannal; 1832-ben zemplén megyéből az országgyűlési követek mellé rendeltetett, Pozsonyban jurátus lett s minden zajosabb mozgalom élén állva több ízben megdorgáltatott; ez okból gyalog Olasz országba indult, honnét 100 havi kalandteljes barangolás után ismét Pozsonyba ment, hol 1834-ban ügyvédi oklevelet nyert. 1835-ben Komárommegyében Szemerén a Ba-

log-családnál mint házinevelő működött és tanítványát sikeresen átvezette a fizikai pályán. 1836-ban Esztergomban telepedett le s ott fiatal lelke egész erejével kitűzte az ott addig még csak névleg ismert ellenzéki zászlót s a megyei életbenszónoklataival általános figyelmet gerjesztett. A néppel senki sem tudott úgy beszélni. Mikor 1848-ban a képviselők szétsiettek az országban, hogy a betörő Jellacsics ellen a felkelést szervezzék, **B e s z e** **J á n o s** ebben nagy részt vett. Szervezte Esztergommegyében a nemzetőrséget s halhatlan érdeme, hogy ő volt az, mikor Komárom ellenséges érzelmű parancsnoka **J e l l a c s i c s** szétvert csapataiból több ezredet a várba akart csempészni, a komáromi nemzetőrséget és lakosságot föllármázta s ezekkel megakadályozta a horvát ezredek átkelését a Dunán. Hogy milyen óáiási befolyása volt a népre, mutatja az, hogy mikor 1848-ban Esztergomban (melynek képviselője volt Besze) a nép a zsidók házait kezdte rabolni s gyújtogatni, Besze a fanatizált tömeg elé állt s kijelentette, hogy csak testén át jutnak a zsidókhoz. A tömeg meghökkenve megalált s aztán Besze addig tartotta szóval, míg késő éjjel megérkezett a katonaság. **S z e n t** **T a m á s** ostrománál is egész demoralizált ezredeket hangolt jó kedvre és új rohamra menydörgő hangon tartott humoros szónoklataival, melyek közt az „ágyuról“ és „töltelekről“ szóló a leghíresebb, de ez csak — férfiak előtt mondható el. 1848-tól 1869-ig Esztergom választotta mindig képviselő-jévé, daczára, hogy a primás mindig nagy erőfeszítéseket tett ellene. Besze ugyanis a legöregebb magyar szabadkőműves. Mikor a balközépi létére hivatalt vállalt, a népkégy elfordult tőle s nem választották meg többé, ámbár hivataláról csakhamar lemondott, sőt nyugdíjáról is, állítólag, hogy segítsen az ország pénzügyi helyzetén. Irodalmi téren is működött, írt népies novellákat, melynek a nép ismertetéséről és eredetiségről munkálkodnak. **C s e p r e g h y** is az ő egyik novellájából vette a Sárga csikó tárgyát. De ebben is excentrikus volt s például írt hosszú verses és prózai elbeszéléseket csupa „ő“, vagy csupa „e“ magánhangzós szavakkal.

— **Megadóztatott iskolák.** A debreczeni pénzügyigazgatóság értesítette a városi tanácsot, hogy a város terhére a következő iskolákra a jelzett összegű adókat róttá ki: **E** szerint **n y o l c z** róm. kath. iskolára 96 frtot, **h a r m i n c z n y o l c z** ev. ref. iskolára 456 frtot, **h á r o m** ág. evang. iskolára 36 forintot, **t i z** izraelita iskolára 120 frtot, **k é t** községi iskolára 24 frtot, **k é t** óvodára 24 frtot és az ev. ref. felsőbb leányiskolára 76 frt adót vetett ki. Az utóbbi azonban már a debreczeni ev. ref. egyházat terheli.

— **Törvényszéki végtárgyalások.** A debreczeni kir. törvényszék bünyenyítő bíróságánál, a jövő hét során a következő bűnyyekben tartják meg a végtárgyalást: október 19-én szerdán: **N a g y** **M á r t o n** és társa ellen lopás miatt, **K i r c s i** **S á m u e l** ellen gondatlanlanságból okozott súlyos testisértés miatt, **K i s s** **M i h á l y** ellen lopás miatt, **B a k** **G á b o r** ellen lopás miatt. **O k t ó b e r** **2 0.** **T ó t h** **G á b o r** ellen hatósági erőszak miatt. Tárgyalás után táblai és kuriai ítéletek hirdetése **O k t ó b e r** **2 1.** **F a z e k a s** **L a j o s** ellen lopás miatt, **S z a b ó** **J á n o s** ellen lopás miatt, **G u t t m a n n** **I m r e** ellen sikkasztás miatt.

— **A debreczeni ifjuság gyűlése.** A budai honvédelemk leleplezésének ügye, melyet egy politikai faktorok, mint maga a nép élénk megbeszélés tárgyává tettek, nem hagyta érintetlenül a debreczeni ifjuságot sem; a mindenek fölött szent hazafiság büszke érzetét keblükben viselő, minden magasztos szépért igaz szívvel lelkesedni tudó **d e b r e c z e n i** **i f j u s á g**, az országban mindenfelé megvitatot **H e n c z i**-ügyben tiltakozó gyűlést szándékozik tartani, melyre a következő felhívást bocsátotta ki: Debreczen nemes ifjusága! A fővárosi sajtó nyomán értesülhetettek, mily hitvány módon akarják arczul csapni a nemzeti önértzetet azzal, hogy **H e n c z i**nek, ki a szabadságharc dicső idejében ügyünk ellen harcolt, Budavárán fenálló szobrát mindnyájunk szegyenére egyes honszeretetet nem ismerő egyének a nemzet nevében, tehát a mi nevünkben is, akarják megkoszoruzni! Ez ellen minden magyar ifjunak fel kell emelnie tiltakozó szavát; a ki ilyenkor is hallgat, abban nincs szív, nincs lélek, az nem érdemes a magyar nevezetre! Gyűjtsétek hát össze valamennyien szerdán este 1/2 órára a kereskedő ifjak piac-

utcai helyiségébe, hogy a teendőket megbeszélhessük! Debreczenben, 1892 október 18-án. Jánosy Zoltán, Nagy István, Kovács Gyula, Fazekas Gyula, Zeke Dániel, Hirsch Nándor, Ujlaki Béla, Stuller Béla, Kálmánchey Zoltán, Jókay Lajos, Ungváry György.

— **Stahl Ede halála.** Városunk közönségében bizonyára megilletődéssel veszik tudomásul, hogy Stahl Ede városi kised-nevelő meghalt. A halál elragadta forrón szerető családja köréből, benne Stahl Géza városi mérnök édes apját gyászolja. A haláláról a család által kiadott gyászjelentés a következőleg hangzik: Mély fájdalommal tudatjuk a szeretett férj, jó apa és nagypapa Stahl Ede városi kised-nevelő folyó hó 17-én, életének 54-ik, boldog házasságának 30-dik évében történt elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó hó 19-én délután 3 órakor, Kis-piacz 13-dik szám alatt tartandó rövid ima után, a Kossuth utcai temetőben fognak az örök nyugalomnak átadatni. Mely végtiszességtételle a megboldogult rokonait és ösmérőseit bánatos szívvel meghívjuk. Neje: Stahl Edéné, szül. Szilágyi Eszter; fia: Stahl Géza és neje Kikindai Irma; kis fiok: Ferike nevében is. A temetést Dankó Mihály temetkezési intézete rendezi.

— **Az anya sir.** Az egyik francia lapban olvassuk a következő reklamot: Az anya sir. Miért sir az anya? Az anya azért sir, mert beteg a gyermeke. De miért beteg a gyermek? A gyermek azért beteg, mert meghűtötte magát. Hát miért hűtötte meg magát, mert nem adott rá azokból a kitűnő egészségi gyapju alsóingekből, a melyek P. P. kereskedőnél oly potomon kaphatók, hogy amelyik anya nem vesz belőle, annak könyeit nem érdemes kitorúlni.

— **A kerületi orvosok mint halott képek.** Ha városunkban kiütne a kolera, a kerületi orvosok főteendője a járvány alatt a halottkém teendőit végezni. 2. Mihelyt egy korrelás vagy gyanus halálesetet jelentetnék be neki, azonnal köteles a halottat megnézni, holmijának öszszeszedését, lakásának fertőtlenítését elrendelni egyttal jelentését a kerületi kapitányságnál haladéktalanul beadni, hogy az a hulla elszállításáról gondoskodják. 3. A halott lakának fertőtlenítésénél ránezve ugyanazok az elvek irányadók, amelyek az ügyeletes orvos teendője között le vannak írva. 4. A lakás, udvar és ruházat teljes végleges fertőtlenítése a rendőrség teendője ugyan, a mely azt a hulla elszállítása után azonnal fogantositja, mégis az első rendelkezést a tisztogatásra és főleg a járvány továbbterjedésének megállítására a kerületi orvos rendeli el. 5. Beteghez hivatva a kerületi orvos egészen ugyan, mint a magán gyakorló orvosok. 6. El nem hanyagolható teendője még a kerületi orvosnak a köztisztaság megfigyelése és a köztisztasági felügyelők, — meg fertőtlenítők ellenőrzése.

— **Dalestély.** A debreczeni „kereskedő ifjak önképző egyesületének dalköre“ november 5-én a Margitfürdő disztermében zártkörű dalestélyt rendez, melyre az érdeklők figyelmét felhívjuk.

— **Az első próbaérme.** Kőrmöczről pénteken érkezett Láng államtitkárhoz a magyar husz-koronások első próbaérme s ezen érem teljesen megfelelőnek találtatván, a pénzügyminiszter elrendelte, hogy azonnal kezdjék meg ezen érmeknek nagyban való veretését, úgy hogy a jövő hét folyamán már egy millió koronaértékű 20 koronás fog ideérkezni s a pénzügyminiszter be fogja mutathatni Ő Felségének az új érmeiket. Ugyancsak hozzáfognak már most a nikelérme előállításához is, úgy hogy azok november közepén és az új ezüst koronások december közepén forgatoma lesznek hozhatók.

— **Asztaltársaság az árvagyermek felruházására.** A jótékonyág vezette a debreczeni pénzéreket akkor, midőn a Széchényi kávéházban asztaltársaságot szerveztek, melynek az a célja, hogy az emberbaráti szeretetet fejlessze, az árvagyermekeket segítve. Az asztaltársaság tagjai karácson ünnepéig apró asztaltársasági büntetéspénzekből olyan összeget szándékszanak összehozni, a melyből legalább tíz árvagyermeket lehessen felruházni. Az asztaltársaság mozgalmát Stern Samu főpinczér vezeti, ki a jótékonyági cél vezethetne más iparos ifjakat is a humanitás, az emberbaráti szeretet fejlesztésére.

— **Baromfitenyésztő telep** berendezését tervezik ösmert nevű előkelő baromfitenyésztők

Debreczenben. A közgazdaságilag felette üdvös cél az, hogy Debreczen vidékét az itteni viszonyoknak legjobban megfelelő, legkitűnőbb tyuk-, liba-, kacsa-, pulyka-, galamb-fajokkal lássák el, ez által remélvén a tenyésztésre és kivitelre kevésbé alkalmas régi, elkorcsosult fajok kiszorításával a baromfitenyésztést föllendíteni, azt jövedelmezővé tenni.

— **A debreczeni rendőrök teendője a kolera kitérőse esetén.** 1. A járvány orvcs mellé beosztott rendőr az orvos rendeletét pontosan követni, végrehajtani tartozik. 2. Ha az orvossal beteghez megy, segít a fertőtlenítőnek a mentőeszközöket leszedni. 3. Ha a beteget kórházba kell szállítani, a kocsival tüstént visszamegy az ügyeletes szobához, onnan a telephonon kiszól a járvány kórházba, pontosan megnevezvén az utcát és a házszámot, ahova a betegszállító kocsinak menni kell. 4. Ezt elvégezve tüstént visszamegy a beteg lakására s teljesíti az orvos utasításait. 5. Ha a lakásból az orvos valakit a szükség lakásba küld, azt oda elkíséri s átadja. A rendőrséget a rendőr tisztviselők betanítják, hogy akár hol, ha az utcán valaki rosszul lesz ne engedjék a beteget magán lakásba vinni, hanem azonnal hívassák az ügyeletes orvost, megnézvén, vagy megmondván neki, hogy a betegnek a kórházba szállítsa iránt előre intézkedjék, vagy esetleg lakásán, ha a beteg elkülöníthető. Mindenki, a ki koleras vagy gyanus beteghez jár, keres, vagy ilyen beteget a kórházba vitetni kíván: az ügyeletes orvoshoz utasítandó. Okvetlenül értesíteni kell az ügyeletes orvost akkor is, ha a beteghez már orvost hívtak is. Mindent, amiben a köztisztaság vagy közegészségre ártalmat látnak, azonnal bejelentenek a kerületi kapitányságnál. Szükség esetén az ügyeletes orvos, vagy a közegészségnek bármely közege a legközelebbi rendőrt segítségkérésre szólíthat a fel, ha eljárásában ellenkezéssel találkozik. Ily esetek után a rendőr azonnal jelentést tartozik tenni.

— **A szüret.** Csengős szekerek vonultak végig az utcákon megrakva szüretelő szerszámokkal, avagy mustos hordókkal. Vége a szüretnek. De a csengős szekereken kívül nem igen jelzi más a szüretet; mert a termés kevés és kevésbé jó minőségű. A vidéken csak a napokban kezdették meg a szüretet, bizony ott is kevés remény kecsgett a termelőket.

— **Kolera-történetek.** Az egész világnak most az a legfőbb gondja, hogyan védekezzen a közös ellenség a kolera ellen; ez a védekezés ez a védekezés persze megtermi a maga komikémát is. Dielingen németországi városkában a rendőri bölcsesség képviselője, br Dalwig rendőrfőnök, a következő rendeletet bocsátotta ki a város lakosságához és kiválóképpen a vendéglősökhöz: „Bebizonyított dolog levén, hogy a korrelát legyek is terjesztik, harmincz márká pénz-bírság vagy ennek megfelelő fogházbüntetés terhe alatt felhívom a lakosságot és különösen a vendéglősöket, hogy az összes legyeket pusztítsák el. — Egy másik hathatós szert gróf Schlieffen német birodalmi képviselő talált fel a kolera ellen. A gróf ugyanis egy gúsztorvi rézművesnél pár száz apró szivalaku rézlemezt készített, melyet a birtokán alkalmazásban lévő cse-edség közt osztatott ki, hogy akaszszák a nyakukba és hordják a kolera ellen.

— **Jeles oklevél.** Debreczenben képesített tanító nevelőnek, oraadónak, correpetitornak, továbbá irodai munkák végzésére ajánlkozik, Megkeresések a kiadohivatalban.

— **Egy népszerű.** — A „Moll féle francia borszesz és só“ által a betegeknek egy ép oly gyógyhatásu, mint olcsó szer nyújtatik közvényes és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganatknál. — Egy üveg ára utasítással együtt 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauban 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyag kereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Színház.

Ripp-Ripp, melynek címét a budapesti népszínház, az ismert amerikai rege után, Ripp van Winklenek megtartotta, olyan operette, mely tulajdonképen nemcsak regényes tárgya, de különösen nemes stílu zenéje által is, de leg-

különöbben a zeneirő: Planquette Robert ambíciója révén joggal aspirálhat a „vig opera“ elnevezésre. Nyolcz év alatt a magyar közönség annyira megismerte, annyira megszerette ezt a regényes tárgyú és fűlbemászó dallamokban bővelkedő operettet, hogy a ki csak egy kicsit is érdeklődik egy-egy kedvencz darab iránt, az Ripp-et bizonyára annak választotta és ismeri az első jelenettől a fináléig. Mi ezt a Ripp-et a tegnap esti előadásban nem láttuk. Láttunk egy karrikaturát, melyben szép, kiemelkedő, aethetikus csak Lisbeth (V. Margó C.) és Ripp (Hunyadi) volt. A többi, beleértve még az elsőrendű szereplőket is, komédia volt, amolyan robotba való dolog, kedv, kedély, ambíció nélkül.

Valami különös balsors éri az idej operette előadásokat. A közönség, mely mégis inkább látszik kedvelni az operettet, csalódva megy ki a színházból. Püspöki kedv nélkül lejátsza Derrick szerepét; Rónaszéki Nicket ledarálja; Fejes Lidi (Kathrina) és Partos Etel a második felvonásban, a hangulathoz éppen nem illő feltűnő jókedvvel nevetgének és Rónaszéki valóságos hopszolás közben tánczol ki a színpadról Partos Etellel, a ki Charlotte-t játszotta. Hiszen ez nem művészet, hanem „gaulker“-kedés! Aztán a karszemélyzet! Ez már éppen úgy viselkedett, mintha nem a debreczeni közönségnek játszanék.

A rendezésről, ez a leggyöngébb oldala az idej operett estéknek, kénytelenek vagyunk a legnagyobb elismeréssel szólni. Milyen szép dolog az, hogy mikor Nick jelenti, hogy jönnek a katonák, akik a kútnál vizet meregető leányokat megölelgetik, a katonák helyett bevonul a karszemélyzet, parasztlak képeben, — a háttérben pedig ügyetlen statiszták állnak, mint a bábok. — Vagy milyen szép az, hogy a Hudson kapitány szellem-nőpe valamennyi, hegyes kupakos magyar makra-pipát szorít a foga közt. De legszebb és a rendezést legjobban magasztalja a barlang-jelenet, melyben először előjön egy bajszatlan, fiatal szellem az oldalkulisszáknak ott hagyott bokrok közül, azután jön egy másik szellem a másik oldalról, de az utóbb érkezettnek már bajusza is van és szemmel láthatólag öregebb az előbbinél. És Ripp a szerep szövegéhez hiven, mégis azt kénytelen mondani, — hogy a fiatal szellem a bátyja az öregebbiknek! — A harmadik felvonásban pedig, melyet a rendezőség olyan kegyetlenül meghuzgált, kihagyván az élénk kortes-jeleneteket, élveztük ugyan a levél áriát, melyet Margó olyan szépen elénekelt; de sajnálattal néztük azt a primitív diszletezést, melylyel szintén segített a rendező, hogy a közönség kedvét az operettektől — is elvegye.

— **A magyar kir. meteorologiai intézet időjelzése október 18-án:**

(Távirati tudósítás. Érk. 4 óra — p.)

ä = változó felhőzet, n = hűvös, h = helyenként csapadék.

Legujabb.

Pártértekezletek a budai honvédelem-ünnepély ügypén.

— A „Debreczeni Hirlap“ eredeti táviratai. — Budapest, okt. 17. A szabadelvű párt mai értekezletén, Szapáry Gyula gr. miniszterelnök előadta álláspontját a Hentzi-ügyben. Kijelentette, hogy ő csak méltányosságot lát abban, ha a Hentzi-szobrot, viszonzásul a honvédszobor megkoszoruzásáért, szintén megkoszoruzzák s a programmon nem kíván semmit változtatni. A párt helyesléssel fogadta s határozatilag kimondta, hogy a holnapi ülésben a program megtartása mellett foglal állást.

A nemzeti párt részéről Apponyi Albert gróf fog felszólalni. Kifogja jelenteni, hogy a lényegében nincs ellenvetése a szándékolt expiació ellen; de annak módját helyteleníti, — mindazonáltal sem ő, sem pártja nem áll utjába a program végrehajtásának — s nem szólnak bele a vitába.

A függetlenségi párt obstrukcióra

készül. Károlyi Gábor indítványára azt tervezik, hogy a Hentzi-vitát kihúzzák november harmadikáig. A függetlenségi párt mai értekezletén, Eötvös indítványára elhatározták, — hogy a párt helyesléssel veszi tudomásul, hogy a honvédszobort a hadsereg megkoszorúzza, de tiltakozik az ellen, hogy a Hentzi-szobrot a 49-iki honvédek megkoszorúzzák. Ily értelemben határozati javaslatot terjesztenek be.

Miniszter tanács.

Budapest, okt. 17. (A „D. H.“ eredeti távirata.) Ma délután 6 felsége elnöklése alatt minisztertanács volt, melyen döntő eseményeket vártak, de még egyelőre nem következtek be. Szóba kerültek a vallás politikai kérdések hírszerint kedvező módon beszéltettek meg. A király a minisztertanács után visszautazott Gödöllőre.

A kolera.

Tegnap éjfél óta tetemesen szaporodtak a kolera betegek, a mit azzal lehet némiképen megmagyarázni, hogy tegnapelőtt vasárnap volt, tegnap pedig egész délután hideg eső esett.

A terézvárosi bucsut korlátok közé szorította ugyan a járványbizottság, de azért a bornak, pálinkának nagy kelete volt egész nap.

A balparti barak-kórházban maradt tegnapról 97 beteg, ma pedig 33 ujat szállítottak be, tehát tizenkettővel többet, mint a megelőző huszonnégy órában.

Tegnap 11, ma 12 beteg halt meg, s mig tegnap 16-ot, ma 9-et bocsátottak haza gyógyultan. E szerint még 109 beteg maradt ápolás alatt.

A jobbparti kórházban a 16 régi beteg mellé 4 ujat vittek be, 3 meggyógyult, 1 meghalt, tehát megint 16-ot ápolnak.

A XVI. számú helyőrségi kórházban csak egyetlenegy kolerás beteg fekszik.

A járvány kitörése (szeptember 26-ika) óta ma éjjelig a fővárosban 582 ember betegedett meg, a kik közül 221 meghalt, 195 pedig meggyógyult, nem számítva a katonákat és a magánházaiba ápolott betegeket.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

I. Idény bérlet 17. szám. I. Kis bérlet 16. szám.

Páratlan. Páratlan.

Holnap Szerdán 1892. október hó 19-án.

Az arany ember.

Dráma 5 felvonásban, előjátékkal Irta Jókai Mór. Rendező Peterdi.

Holnapután csüt. 1892. okt. 20-án bérlet folyamatban

A madarász.
Operette

A helybeli piacon több ízben előfordult végeladásokkal szemben, — ne hogy t. vevőink ezáltal befolyásolva legyenek, — elhatároztuk, hogy az ugy is tulhalmozott raktárunkon levő árucikkeink nagyrészt

hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁSRA

bocsátjuk.

Tudatjuk tehát a n. é. közönséggel, hogy a mai naptól kezdve, a raktárunkon levő

Ruhakelméket, Flanelleket,
Barchenteket (velez),
Cretonokat, atlas, satinokat,
batisztokat,
Tricot derekakát,
Szőnyegetek.

Ágy- és Asztalterítőket,
Jutte és szövet függönyöket,
valamint
Férfi gyapjuszöveteket,

gyári áron alól
árusítjuk el,

BOSZNAY J. ÉS TÁRSA

Fertőtlenítésre.

Muraközy Károly debreczeni gyógyszerész ajánlja a n. é. közönség figyelmébe saját készítményű 5% Carbol és 1% Sublimat

házi szappanait,

mint a legbiztosabb óvószereket a kolera ellen.

Ezen szappanok a háztartásban a jelen járványos időben ugy a kéz, mint a ruhamosáshoz nélkülözhetetlenek.

Ara darabonként a Carbol szappannak 20 kr.

” ” a Sublimat ” 15 ”
Kaphatók helyben ugy a készítőnél, mint az összes gyógyszertárakban és minden nagyobb üzletben.

Vidéki megrendelések a készítőhöz intézendők.

702/1892. fo.

Bizonyítvány.

Muraközy Károly ur gyógyszerésztárában készülő 5%-os Carbol és 1:1000%-os Sublimat szappant megvizsgálván, azokat a járványos betegségek tovaterjedésének megállítására céljából, — tehát a fenyegető koleraveszély elhárítására is, — ugy a kezek, mint a ruhák mosására egyéni óvintézkedésül, feltétlenül ajánlom.

Debreczen, 1892. október 14.

Dr. Sárváry Gyula,
tisztai főorvos.

137/1892. II. k. o.

Bizonyítvány.

Alólirott készséggel bizonyítom, hogy Muraközy ur által készített karbol szappanban öt százalék karbol, a sublimat szappanban pedig egy tízed százalék sublimat tényleg meg van. Ez okból e szappanokat a kezek és ruhák tisztogatására — egészen közönséges mindennapi használatra is — ajánlom. E szappanok által a tisztaság sokkal biztosabban érhető el, mint a közönséges mosó- vagy mosdó szappanok által.

Debreczen, 1892. október hó 14-én.

Dr. Kenézy Gyula,
Hajdúvármegyei tb. főorvosa, kerületi orvos.

SEIDL GYULA

gépgyáros és artézi kútforó mester,

ki szabadalmazott víznyomású gyorsfürő készülékével Debreczenben és vidékén két év alatt

50 jö ivóvizet szolgáltató furt kútat

készített, ajánlja magát a t. közönség b. pártolásába.

A megrendeléseket jutányos árban és gyorsan foganatosítja, szavatol egészséges jó ivóvizért, s a kialakult ár csak is ez esetben fizetendő.

Bővebb felvilágosítással szolgál és megrendeléseket is elfogad

Szepessy Gusztáv,

Péterfia, ajtó utca 852. Délelőtt 10 órától 12-ig.

SZŐNYEGEK,

Függöny, ágy- és asztalterítők
butor szövetek, viaszkos vásznak
nagy választékban

SZABÓ LAJOS fiai cégénél.

Üzlet átalakítás és tulhalmozott raktár miatt hatóságilag engedélyezett részbeni

! VÉGELADÁS !

a n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy mai naptól fogva, raktáromon levő összes

női ruhaszövetek,

összes selymek, bársonyok, paszomány diszek, fekete ternó, tekete divatkelmék, flanel — Kasán — női posztók, Triko derekak és diszitett nőikalapokat

gyári áron alól is árusítom el.

PLANK ÁGOST,

női divat-, szövő- és rövidáru üzlete,
főtér, Bika szállodával szemben,
DEBRECZEN.

Jutányos szabott árakon kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

özégnél:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
francia fanelek, Kasán, Moldon

legujabb ruhadiszek,

FEKETE DIVATKELMÉK,

SZINES és FEKETE SELYMEK,

MOSÓ VELEZÉK,

TÉLI HIMALAYA KENDŐK,

Gyermek ruhácskák és felöltők

Normalgyapju és pamut alsó ingek

Ujjasok és nadrágok,

Téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk
Brassói és Gácsi posztókban,
Takarók és lópokróczokban.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs *gyomor- és altastbajok, gyomorgörccs, nyálk, gyomorégés, székrekedésmél, májbajok, vértolulás, aranyér és a legkülönbébb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.*

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszeráraitában.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Új foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer a mindenkorra és szívvelyes „Isten frisse meg“-et mondom érte; ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinke P. J. lelkes Honnetchlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb bedörzsölő-szer

köszvény

csúsz

és minden

meghülési betegségek ellen.

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. véd-jegyét tünteti fel és „A Moll“

feliratu onozattal ved zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer közzvény, ceuz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszer. — Egy onozott eredeti üveg ára: 90 kr.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által. BÉCS: I. Tuchlauben.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítenek A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés. MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidéken nagyszerűen működik Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani mngamnál.

Mély tisztelettel

Hornof, lelkes Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothschnek gyógyszer., Tóth Béla, Muraközy Károly gyógyszer. Szent-Király Tivadar és Gerébi Fülöp uraknál.



Gazdaságoknak

ajánlunk a közlegői cséplés évadhoz locomobilfűtésre kitűnően alkalmas

KIRÁLDI

akna és darabos szentet

a legjutányosabb áron Czenter és Putnok állomásokról szállítva. Megrendelések intézendők a

Magyar általános kőszénbánya részvénytársulathoz.

BUDAPEST

V. bálvány-utca, 8.

A legjobb

Schroll chifonból készült

férfi-íngék

1.50 kr., 2 frt, 2.30 kr., 2.80 kr.,

hajtásos és himzett elejjel: 2.50 és 3 frt.

Kész női kelengyék
a legjobb izlés szerint,

valódi vásznak,

ZSEBKENDŐK,

asztal- és kávé-terítékek

nagyválasztékban

kaphatók

KARDOS LÁSZLÓ

üzletében,

czegléd-utca.